

پیش‌بینی انگیزش حالتی تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی دانش‌آموزان

لیلا حقیقت

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز تبریز، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی

نویسنده مسئول: لیلا حقیقت (۰۹۱۴۲۳۰۴۳۳۷ - leydyzyba@gmail.com)

چکیده: تحقیق حاضر با هدف پیش‌بینی انگیزش حالتی تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی دانش‌آموزان انجام گرفت. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم (۹۸-۱۳۹۷) شهر مراغه بودند. بدین منظور تعداد ۳۲۲ دانش‌آموز با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب گردیدند. پرسشنامه‌های انگیزش حالتی درخشان، ادراک محیط کلاس فراسر و حمایت تحصیلی ساندرز و پلاکت برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. داده‌های تحقیق با استفاده از ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام تحلیل گردیدند. نتیجه تحقیق نشان داد که بین ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی با انگیزش تحصیلی حالتی دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد ($p < 0/05$). همچنین انگیزش حالتی بر اساس ادراک محیط کلاس و حمایت تحصیلی قابل پیش‌بینی است.

کلمات کلیدی: ادراک از محیط کلاس؛ حمایت تحصیلی؛ انگیزش تحصیلی حالتی.

۱- مقدمه

انگیزش یک عامل تأثیرگذار در نحوه عملکرد و رفتار انسان است و در انتخاب فعالیت‌ها، میزان مشارکت و میزان پشتکار در انجام آن‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد [1]. پژوهشگران سازه انگیزش را به طریق مختلف طبقه کرده‌اند. یک نوع از این طبقه‌بندی مربوط به انگیزش صفتی^۱ و انگیزش حالتی^۲ است. انگیزش صفتی، یک ویژگی شخصیتی بوده که می‌توان آن را اندازه گرفت و بر طبق آن رفتارهای بعدی فرد را پیش‌بینی کرد؛ اما انگیزش حالتی، وابسته به موقعیت بوده و قابل تغییر است [2]. انگیزش صفتی بدون توجه به عوامل موقعیتی در دوره‌های زمانی مشخص ثابت است و پایداری بیشتری دارد [3]؛ اما انگیزش حالتی این‌گونه نیست، در این نوع انگیزش امکان دارد افراد نسبت به یک موضوع یا چیزی انگیزه نداشته باشند یا انگیزه در آنان کم باشد که این افراد به‌طور موقت در موقعیت یا شرایطی قرار می‌گیرند که نسبت به آن موضوع یا محث با انگیزه می‌شوند. در واقع این نوع انگیزش متأثر از شرایط موقعیتی و محیطی است [3]. بر این اساس انگیزش حالتی به وضعیت متغیر انگیزش در موقعیت‌های مختلف بیان می‌شود و یا انگیزشی است که توسط اثرات موقعیتی تعیین می‌شود [4]. اگرچه انگیزش حالتی وابسته به شرایط و موقعیت است، اما علیرغم این بر یادگیری شناختی فراگیران تأثیر می‌گذارد [5]. نتیجه تحقیق گری [6]، ادواردز [5]، کالیش [4] حاکی از این بود که انگیزش حالتی بر متغیرهای یادگیری و عملکرد تحصیلی فراگیران اثرگذار هستند و موفقیت فراگیران در یادگیری در یک دوره یا کلاس خاص می‌تواند باعث موفقیت در سایر کلاس‌ها و دوره‌ها شود. اهمیت عوامل موقعیتی در ایجاد انگیزش در رویکردهای انگیزشی «خود تعیین گری»، «نظریه ارزش - انتظار» و «نظریه اجتماعی - فرهنگی ویگوتسکی» مورد تأکید قرار گرفته است. توجه به این مفروضه، منجر به تمرکز پژوهش حاضر بر ادراکات فراگیران از محیط کلاس و حمایت تحصیلی به‌عنوان عوامل موقعیتی و محیطی مؤثر بر فعالیت‌ها و انگیزش تحصیلی حالتی دانش‌آموزان شده است. مطالعه‌ی ادراک از محیط کلاس بر این فرض استوار است که ادراک فراگیر از محیط کلاس با ویژگی‌های بافتی و شخصی او پیوند دارد و بر نگرش وی نسبت به محیط اطراف و مشارکت در فعالیت‌های کلاس تأثیر می‌گذارد [7]. منظور از ادراک محیط کلاس، برداشتی است که دانش‌آموز از ویژگی‌های مختلف روانی - اجتماعی کلاس خود دارد [8]. جو روان‌شناختی محیط یادگیری کلاس و ویژگی‌های بافتی و اجتماعی و حمایت معلم، تأثیرات معنی‌داری بر رفتارهای یادگیری دانش‌آموزان، جهت‌گیری هدف آن‌ها، باورهای مربوط به خود، اسنادهای علی، کاربرد راهبردها، انگیزش تحصیلی و اجتماعی، عملکرد هیجانی، درگیری با تکالیف، ارزش‌های تحصیلی و پیشرفت تحصیلی آن‌ها در محیط‌های یادگیری مختلف دارد [8، 9]. نتایج تحقیقات مختلف بیانگر وجود رابطه بین ادراک از محیط کلاس با انگیزش هستند. نتیجه تحقیق یاکونلی و آندرمن [10] حاکی از این بود که رفتارهای معلم بر ادراک دانش‌آموزان از کلاس تأثیر دارد. نتیجه پژوهش فان و ویلیامز [11] بیانگر این بود که انگیزش دانش‌آموزان در رابطه بین جو مدرسه درک شده و خواندن و پیشرفت ریاضیات نقش واسطه‌ای دارد. گوئیتریز و توماس [12] مطالعه‌ای برای بررسی نقش میانجی انگیزش در رابطه بین ادراک از جو کلاس و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در جمهوری دومینیک انجام دادند. نتایج نشان داد که حمایت معلمان از دانش‌آموزان به رضایت از مرکز آموزشی و همچنین احساس رضایت از ارضای نیازهای اساسی همبستگی دارد. همچنین تحقیق بای، حسن‌آبادی و کاو سیان [13] نشانگر این بود که درک از کلاس با باورهای موفقیت رابطه مستقیم دارد و به‌طور غیرمستقیم نیز با عملکرد تحصیلی همبستگی دارد. نتایج تحقیق درخشان، سیف، کیامنش و احدی [14] بیانگر مؤثر بودن آموزش رفتارهای نزدیک شدن معلم بر انگیزش حالتی دانش‌جویان بود. حمایت تحصیلی متغیر دیگر تحقیق است. وینتزل، باتل، شانون و همکاران [15] در مورد منبع حمایت تحصیلی اظهار داشت که موضوع حمایت تحصیلی یک محث چندبعدی است. به‌گونه‌ای که نقش معلم - والدین، معلم - دانش‌آموز و والدین - همسالان، ترکیبات مختلفی را می‌سازند که هر یک به‌صورت جداگانه و در ارتباط باهم نقش مؤثری در کمیت و کیفیت فعالیت‌ها و تکالیف تحصیلی دانش‌آموزان ایفا می‌کنند. حمایت تحصیلی عملکرد دانش‌آموز را بهبود می‌بخشد در واقع حمایت معلم، همسالان و والدین به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا بین فعالیت‌های یادگیری و اهداف و علاقه شخصی خود

¹ -Trait

² -State

ارتباط برقرار کنند [17]. نتیجه تحقیقات در این حوزه بیانگر این است که حمایت تحصیلی با انگیزش دانش‌آموزان رابطه دارد. تحقیق ناپر [17] بیان‌کننده این بود که حمایت معلم از دانش‌آموز و حمایت خانواده بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان اثرگذار است. نتایج مطالعه دوپونت، گالاند و نیلز [18] نشان داد که حمایت مسئولان دانشگاه از دانشجویان با انگیزش تحصیلی دانشجویان همبستگی مستقیم دارد. یافته‌های مطالعه ایکو، آکیان، ایسن و همکاران [19] نشان داد که بین فضای درک شده کلاس و موفقیت تحصیلی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج به‌دست‌آمده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری تحقیق رضانی، خامسان و راستگو مقدم [20] مشخص کرد که حمایت اجتماعی درک شده تأثیر مثبت و معنی‌داری بر درگیری تحصیلی و خودتنظیم تحصیلی دانش‌آموزان دارد. در راستای مطالب بیان‌شده می‌توان گفت که یکی از مشکلات تحصیلی رایج در میان دانش‌آموزان دبیرستانی، فقدان انگیزش لازم برای انجام دادن تکالیف و فعالیت‌های تحصیلی است. سال‌های متمادی است که به دلایل ناشناخته، دانش‌آموزان دبیرستانی معتقدند که علاقه و انگیزه کافی برای ادامه تحصیل و انجام دادن فعالیت‌های تحصیلی ندارند [21]. بی‌شک فقدان انگیزش ممکن است سبب احساس ناکامی، نارضایتی و به خطر افتادن سلامت و به کامی عاطفی و رکود و عدم باروری در دانش‌آموزان شود و زمینه را برای مشکلات روانی و انحرافات اجتماعی مهیا سازد. همچنین کاهش انگیزش تحصیلی موجب ضررهای فرهنگی، علمی و اقتصادی جامعه و خانواده می‌شود [22]. آمارهای به‌دست‌آمده در حوزه مطالعه دانش‌آموزان دبیرستانی بیان‌کننده این مطلب است که هر ساله تقریباً ۳۰ درصد از دانش‌آموزان به‌ویژه در سال اول دبیرستان، افت تحصیلی دارند [۲۳]؛ بنابراین ضرورت بررسی انگیزش تحصیلی حالتی را ایجاد می‌نماید. مطالب بیان‌شده بر رابطه ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی در مطالعه انگیزش تحصیلی را تأکید می‌ورزند؛ اما آنچه تاکنون مورد توجه جدی واقع نشده، انگیزش تحصیلی حالتی و عوامل موقعیتی و محیطی مؤثر بر آن است؛ بنابراین می‌توان گفت که یک خلأ پژوهشی وجود دارد. لذا در این پژوهش کوشش شده است تا با کنار هم گذاشتن این متغیرها و سهم هریک از متغیر در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی حالتی این خلأ پژوهشی را رفع نماید. تحقیق حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به این سؤال است که آیا انگیزش تحصیلی حالتی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی پیش‌بینی می‌شود؟ دست‌یابی به پاسخ این سؤال از لحاظ نظری و کاربردی دارای اهمیت است. از آنجاکه انگیزش تحصیلی حالتی دانش‌آموزان می‌تواند تحت تأثیر متغیرهای مختلفی از جمله ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی قرار گیرد، لذا بررسی هریک از این متغیرها باعث گسترش حوزه نظری انگیزش تحصیلی حالتی می‌گردد. همچنین از لحاظ کاربردی انتظار می‌رود نتایج پژوهش حاضر با آشکار ساختن سهم هر یک از متغیرهای ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی در انگیزش تحصیلی حالتی، اطلاعات مفیدی را در اختیار معلمان، مدیران و سایر دست‌اندرکاران نظام‌های آموزشی قرار دهد تا شرایط و موقعیت‌های آموزشی را طوری تدارک ببینند که در آن دانش‌آموزان به موفقیت تحصیلی بهتری نائل شوند.

۲- روش تحقیق

تحقیق حاضر از بعد هدف کاربردی و از بعد جمع‌آوری داده‌ها توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم مدارس دولتی (۹۸-۱۳۹۷) شهر مراغه (۲۰۰۰ نفر) بودند. حجم نمونه با استفاده از جدول کرچسی و مورگان، ۳۲۲ نفر برآورد شد. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای استفاده شد.

۲-۱- ابزار تحقیق

پرسشنامه انگیزش حالتی تحصیلی^۱: پرسشنامه انگیزش حالتی تحصیلی به‌وسیله درخشان [24]. بر اساس تئوری‌های انگیزش تحصیلی بر پایه دیدگاه‌های موقعیتی طراحی شده است. پرسشنامه انگیزش حالتی شامل ۵۳ گویه است که نمره‌گذاری آن با طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای انجام می‌گیرد. دامنه نمره بین ۵۳ تا ۲۶۵ قرار می‌گیرد. نمره‌ی بالا نشانگر انگیزش حالتی بیشتر دانش‌آموزان است. با استفاده از نظر متخصصان روایی محتوایی این پرسشنامه تاییده شده است. ضریب پایایی کل پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد [24]. در تحقیق حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد. **پرسشنامه ادراک از محیط کلاس**^۲: برای سنجش ادراک از محیط کلاس از پرسشنامه «آنچه در این کلاس می‌گذرد» تهیه‌شده توسط فراسر، فیشر و مک روبی است که در سال ۱۹۹۶ طراحی شده است. این پرسشنامه مشتمل بر ۵۴ گویه است و در طیف ۵ درجه‌ای محاسبه می‌گردد (همیشه برابر ۵ و تقریباً هرگز برابر یک). کمترین نمره این پرسشنامه برابر ۵۴ و بیشترین نمره آن ۲۷۰ است. ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۸ به دست آمد [13]. در پژوهش بای، حسن‌آبادی و کاو سیان [13] مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۱ برآورد شد. در تحقیق حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آمد. **پرسشنامه حمایت تحصیلی**^۳: پرسشنامه حمایت تحصیلی در سال ۲۰۰۵ توسط ساندز و پلانکت طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۲۴ گویه بوده و نمره‌گذاری در طیف چهاردرجه‌ای انجام می‌گیرد (کاملاً مخالفم برابر ۱ و کاملاً موافقم برابر ۴). کمترین نمره در این پرسشنامه برابر ۲۴ و بیشترین نمره آن برابر ۹۶ است. روایی این پرسشنامه از طریق روایی محتوایی به‌وسیله اساتید صاحب‌نظر مورد تأیید قرار گرفته است [25] و پایایی آن توسط سامانی و جعفری [26] برای خرده‌مقیاس بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۶ به دست آمد. در تحقیق حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۷ به دست آمد.

¹ - Academic State Motivation Inventory(ASM)

² - perception of the class questionnaire

³ -Scale of Educational Support (SES)

۳- یافته‌های تحقیق

برای بررسی رابطه بین متغیرها و پیش‌بینی انگیزش حالتی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده گردید. نتایج شاخص‌های توصیفی در جدول ۱، آمده است.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای تحقیق

انحراف معیار	میانگین	
۳۷/۹۳	۱۳۰/۶۰	انگیزش حالتی تحصیلی
۲۴/۳۶	۱۶۱/۸۴	ادراک از محیط کلاس
۸/۱۲	۵۶/۲۹	حمایت تحصیلی

شاخص‌های توصیفی متغیرهای تحقیق در جدول ۱ گزارش شده است. طبق جدول ۱ میانگین انگیزش حالتی، ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی به ترتیب برابر با ۱۳۰/۶، ۱۶۱/۸۴ و ۵۶/۲۹ است.

جدول ۲: ضریب همبستگی بین ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی با انگیزش حالتی تحصیلی

معنی‌داری	ضریب همبستگی	
*/۰۰۰۱	۰/۵۷۲	ادراک از محیط کلاس
*/۰۰۰۱	۰/۵۶۹	حمایت تحصیلی

* $P < 0.01$

همبستگی بین متغیرهای تحقیق در جدول ۲ گزارش شده است. ضریب همبستگی بین ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی با انگیزش حالتی تحصیلی به ترتیب برابر با ۰/۵۷۲ و ۰/۵۶۹ معنی‌دار ($P < 0.01$) به منظور بررسی سهم هر یک از متغیرهای ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی در انگیزش حالتی از تحلیل رگرسیون خطی چندگانه، به روش گام‌به‌گام استفاده شد. رگرسیون چندگانه یکی از خرده‌گیرترین روش‌های آماری در شرایط تخطی از پیش‌فرض‌ها است. به همین دلیل پیش‌فرض‌های عمده رگرسیون چندگانه بررسی می‌شود. نتیجه بررسی نرمال بودن باقی‌مانده‌ها با استفاده از هیستوگرام و خطی بودن و یکسانی پراکندگی باقی‌مانده‌ها با استفاده از نمودار پراکندگی، نتایج مطلوبی را نشان دادند. همچنین برای بررسی استقلال باقی‌مانده‌ها از آماره دوربین واتسون استفاده شد که نتیجه آن برابر با ۱/۵۸ را نشان داد. لازم به ذکر است که آماره دوربین واتسون در دامنه ۱/۵ تا ۲/۵ باید قرار بگیرد. برای بررسی نبود هم خطی، مقدار شاخص VIF و تحمل (تولرنس^۱) نشان داد که ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی هم خطی قابل‌توجهی نشان نمی‌دهند.

جدول ۳: خلاصه مدل رگرسیون چندگانه انگیزش حالتی تحصیلی بر اساس ادراک محیط کلاس و حمایت تحصیلی

گام‌ها	R	R ²	Adjusted R Square	SE	F	sig
ادراک از کلاس	۰/۵۷۲	۰/۳۲۷	۰/۳۲۵	۳۱/۱۶	۱۵۵/۷۲	۰/۰۰۰۵
ادراک از کلاس و حمایت تحصیلی	۰/۶۵۷	۰/۴۳۲	۰/۴۲۸	۲۸/۶۸	۱۲۱/۲۲	۰/۰۰۰۵

در جدول ۳ خلاصه مدل رگرسیون انگیزش حالتی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی گزارش گردیده است. ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی توانستند ۴۲/۸ درصد از واریانس متغیر انگیزش حالتی را تبیین کنند. مقدار آماره F نیز در مدل‌ها معنی‌دار به دست آمد ($P < ۰/۰۵$).

جدول ۴: ضرایب مدل رگرسیون انگیزش حالتی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی

پارامتر	ضریب استاندارد نشده		ضریب استاندارد	t	معنی‌داری
	(B)	خطای استاندارد			
مقدار ثابت	-۶۴/۱۱	۱۲/۶۱		-۵/۰۸	۰/۰۰۰۵
ادراک از محیط کلاس	۰/۵۹	۰/۰۷	۰/۳۸۱	۷/۷۸	*/۰۰۰۵
حمایت تحصیلی	۱/۷۵	۰/۲۲	۰/۳۷۵	۷/۶۵	*/۰۰۰۵

در جدول ۴ ضرایب مدل رگرسیون انگیزش حالتی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی گزارش گردیده است. مقدار ضریب رگرسیون استاندارد شده در ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی به ترتیب برابر با ۰/۳۸۱، ۰/۳۷۵ است که هر دو معنی‌دار هستند ($P < ۰/۰۵$).

¹ -Tolerance

۴- بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی انگیزش‌های تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی انجام گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی با انگیزش‌های تحصیلی رابطه مثبت معنی‌داری دارند. همچنین تحلیل رگرسیون نشان داد که انگیزش‌های تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس و حمایت تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نتیجه یافته‌های تحقیق با نتایج پژوهش‌های یاکونلی [10]؛ فان و ویلیامز [11]؛ گوئیتر و توماس [12]؛ بای، حسن‌آبادی و کاو سیان [13]؛ درخشان و همکاران [14]؛ ناپر [17]؛ دوپونت، گالاند و نیلز [18]؛ ایکپوو همکاران [19]؛ رضانی، خامسان و راستگو مقدم [20]؛ مرادی، عالیپور، طریفی و عباسیان [27] هماهنگ است. نتایج پژوهش آکانات و گوکدیری [28] نشان داد که حمایت تحصیلی و کلاس ادراک‌شده می‌توانند انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند. شیخ‌الاسلامی و کریمیان پور [25] در تحقیق خود نتیجه گرفت که جو کلاسی و حمایت تحصیلی می‌توانند ۵۵ درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان را تبیین کنند که متغیر جو کلاسی بیشترین سهم را در پیش‌بینی داشت. در تبیین یافته اول تحقیق مبنی بر قابل پیش‌بینی بودن انگیزش‌های تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس می‌توان گفت که بر اساس نظریه خود تعیین‌گری، رفتار اطرافیان مانند معلم به‌عنوان یکی از عوامل بافتی و اجتماعی مهمی قلمداد می‌شود که بر رفتار، نگرش و انگیزش دانش‌آموزان اثر بسزایی دارند. با توجه به این که بیشتر وقت دانش‌آموزان و معلمان در کلاس صرف انجام فعالیت‌ها و تکالیف یادگیری می‌شود به همین دلیل ادراک دانش‌آموزان از تکالیف و فعالیت‌های یادگیری می‌تواند بر میزان انگیزش آن‌ها تأثیر بگذارد. علاوه بر این، در محیط‌هایی که فرد آن را مثبت ارزیابی می‌کند، فرد احساس کارآمدی و شایستگی کرده و عزت‌نفس وی افزایش پیدا می‌کند. احساس ارزشمندی و شایستگی باعث شکل‌گیری هیجان‌های مثبت نسبت به محیط مدرسه می‌شود و موجب افزایش انگیزش در یادگیری و تحصیل می‌شود [29]. در تبیین نتیجه مبنی بر قابل پیش‌بینی بودن انگیزش‌های تحصیلی بر اساس منابع حمایتی می‌توان گفت که منابع حمایتی انتظارات و ارزش‌هایی را در کلاس برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند و دانش‌آموز را به تلاش برای دستیابی به این ارزش‌ها و انتظارات ترغیب می‌کند. در حقیقت، دانش‌آموز به‌هنگام تلاش از امنیت روانی کافی برخوردار است و خود را در مواجهه تهدیدات محیطی احساس نمی‌کند و حس ارزشمندی می‌کند. این حس ارزشمندی و عملکرد او نه تنها از طریق نوع رفتار معلم و اطرافیان، بلکه دستیابی به مجموعه عناصری که با یکدیگر تعامل دارند نیز حاصل می‌شود. شیخ‌الاسلامی و کریمیان پور [25]. نتیجه‌گیری: نتیجه تحقیق نشان داد که انگیزش‌های تحصیلی بر اساس ادراک محیط یادگیری و حمایت تحصیلی قابل پیش‌بینی است. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت عوامل محیطی تبیین‌گر انگیزش‌های تحصیلی دانش‌آموزان هستند. در واقع جو روان‌شناختی محیط یادگیری کلاس و ویژگی‌های بافتی و اجتماعی و حمایت معلم، تأثیرات معناداری بر رفتارها و انگیزش‌های تحصیلی فراگیران دارد؛ بنابراین با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌گردد لذا پیشنهاد می‌گردد کارگاه‌های آموزشی در حوزه بهبود جو روانی کلاس و چگونگی حمایت و تعامل با دانش‌آموزان برای معلمان و والدین برگزار گردد.

منابع

- [1]Paskova, L. (2007). Gender differences in achievement motivation. *The New Educational Review*, 13(3), 245-252.
- [2]Wasserman T., Wasserman L. (2020) *Introduction. In: Motivation, Effort, and the Neural Network Model*. Neural Network Model: Applications and Implications. Springer, Cham.
- [3]Mahmoud, Z., Yaacob, M., (2007). The Relationship of Teacher's Immediacy to Student Motivation and Student Learning: A Literature Analysis [Electronic version]. *Journal Pendidikan*. 32, 91-101.
- [4]Kalish, S. A. (2009). *Effects Of Instructor Immediacy And Student Need For Cognition On Student Motivation And Perceptions Of Learning*. Florida: University of Central Florida.
- [5]Edwards, C. (2001). Student Motivation: Influences of Teacher Immediacy and Long-Term Educational Goals. *Communication Studies* 171. December 5, 1-20.
- [6]Gary K. H. (2014). The Effect of Mediated Immediacy upon State Motivation and Cognitive Learning in an ONLINE LESSON. Theses and Dissertations Communication. Paper 25. http://uknowledge.uky.edu/comm_etds/25.
- [7]Patrick, H., Ryan, A. & Kaplan, A. (2007). Early adolescents' perceptions of classroom environment, motivation, and beliefs. *Journal of Educational Psychology*, 99, 83-98.
- [8]LaRocque, M. (2008). Assessing perceptions of the environment in elementary classroom: The link whit achievement. *Educational Psychology in Practice*, 24(4), 289-305.
- [9]Sunger, S. & Gungoren, S. (2009). The role of classroom environment perceptions in selfregulated learning and science achievement. *Elementary Education Online*, 8(3), 883-900.
- [10]Iaconelli, R., Anderman, E.M. (2021). *Classroom goal structures and communication style: the role of teacher immediacy and relevance-making in students' perceptions of the classroom*. *Soc Psychol Educ*. <https://doi.org/10.1007/s11218-021-09609-y>
- [11]Fan, W., & Williams, C. (2018). The mediating role of student motivation in the linking of perceived school climate and achievement in reading and mathematics. *Frontiers in Education*, 2(5), 22-29.
- [12]Gutiérrez, M., & Tomás, J.-M. (2018). Motivational Class Climate, Motivation and Academic Success in University Students. *Revista de Psicodidáctica* (English ed.), 23, 94–101.
- [۱۳] بای، نرگس؛ حسن‌آبادی، حمید رضا و کاو سیان، جواد (۱۳۹۶). الگوی ساختاری باورهای شایستگی و ادراک از کلاس درس با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان: نقش رفتارها و باورهای پیشرفت. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۱۱(۱)، ۸۳-۶۷.
- [۱۴] درخشان، نوشین؛ سیف، علی اکبر؛ کیامنش، علی رضا و احدی، حسن (۱۳۹۷). بررسی اثر بخشی رفتار صمیمیت و نزدیک شدن کلامی و غیر کلامی مدرسان بر انگیزش تحصیلی فراگیران. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ویژه نامه بهار، ۶۷-۴۵.
- [15]Wentzel, K. R., Battle, A., Shannon L. Russell, S. L., Looney, L. B. (2010). Social supports from teachers and peers as predictors of academic and social motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 35, 193–202.

- [16] Skinner, E.; Furrer, C.; Marchand, G. and Kindermann, T. (2008). Engagement and disaffection in the classroom: part of a larger motivational dynamic. *Journal of Educational Psychology*, 100: 765-781.
- [17] Knapper, Veronica, (2017). *Factors That Influence Student Academic Motivation and How Those Factors Impact the Student Achievement of Third Grade Students*. Electronic Theses & Dissertations Collection for Atlanta University & Clark Atlanta University.
- [18] Dupont, S., Galand, B., y Nils, F. (2015). The impact of different sources of social support on academic performance: Intervening factors and mediated pathways in the case of master's thesis. *Revue Européenne de Psychologie Appliquée/European Review of Applied Psychology*, 65(5), 227-237.
- [19] Ekpo, K., Akpan, O. E., Essien, E. E. & Imo-Obot, M. M. (2009). Classroom Climate and Students' Academic Achievement in Social Studies in Cross River, Nigeria. *An International Multi-Disciplinary Journal*, (Online), 3 (4): 413-428.
- [۲۰] رضانی، ملیحه؛ خامسان، احمد و راستگو مقدم، میترا (۱۳۹۷). رابطه بین حمایت اجتماعی ادراک شده از سوی معلم و درگیری تحصیلی: نقش واسطه‌ای خود تنظیمی تحصیلی. *فصلنامه نوآوری های آموزشی*. ۱۷(۶۸)، ۱۲۴-۱۰۷.
- [21] Green-Demers, I. & Pelletier, L (2003). The snowball effect of social support: Cumulative influence of teachers, parents, and friends on academic motivation. Paper presented at the 7th Annual Conference of the Society for Personality and Social Psychology, Palm Springs, CA.
- [22] Koutsoulis, M.K. & Campbell, J.R. (2001). Family processes affect student's motivation, and science and math achievement in ypriot High School. *Structural Equation modeling*, 8(1), 108-127.
- [۲۳] رجبی، منوچهر؛ احمدی، احمد؛ عابدی، محمد رضا. (۱۳۸۳). تأثیر مشاوره تحصیلی گروهی بر مهارت‌ها و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اصفهان. *پژوهش‌های مشاوره تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره*. ۱۲(۳)، ۴۱-۵۲.
- [۲۴] درخشان، نوشین (۱۳۹۶). بررسی اثربخشی آموزش رفتار صمیمیت به مدرسان بر انگیزش تحصیلی و یادگیری دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه پیام نور. رساله دکتری رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات.
- [۲۵] شیخ‌الاسلامی، علی و کریمیان پور، غفار (۱۳۹۶). پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس حمایت تحصیلی و جو روانی- اجتماعی کلاس. *دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری*، ۶(۱۰)، ۹۵-۱۱۱.